

SLOVENSKI GOSPODAR

[illegible]

55: 106mib.

Zopet se je obrnil k uper

Drofenik, grdo gleda Mrmolja, zabavlja Urek, padajo na našega kmeta sa-
ma bremena, eno težje kot krugo. Po-
slanci Kmetijske zveze in Ljudske stran-
ke so odločno in vztrajno trudijo ta
bremena od našega ljudstva odvaliti
ali vsaj olajšati. In če se jim to po-
sreči, začnejo samostojni lažljivi kljuk
si se priduševati: To smo mi storili.

Tako je med drugim s trošarino
na vino in s prijavo in kontrolo vina
v kletih. Znano je, da so samostojni
gospodje našemu slovenskemu kmetu
vinogradniku in v obče našemu ljud-
stvu povišali trošarino na vino. Pred-
no so samostojni prišli na vlado, je
trošarina znašala 9 vinarjev pri lit-
ru, ko so samostojni v zvezi z dave-
krat, zavladali nad slovenskim ljudst-
vom, se je zvišala na 1 K 40 vin. Lep
samostojni blagoslov! Vrhutega so sa-
mostojni našemu kmetu z ministrsko
naredbo naložili dolžnost, da mora fi-
nančni oblast prijavi vsi svoj vin-
ski pridelek, odpreči svojo klet finanč-
nim organom, ki mu pregledajo klet,
preišče vse sode in z veliko natanč-
nostjo vse popišejo. Se lepša samostoj-
na dobota! Poslanci Kmetijske zveze
so z vso odločnostjo nastopili zoper ta-
ko postopanje s slovenskim kmetom.
Zahtevali so, da se te določbe morajo
na vsak način odpraviti. Z vso odloč-
nostjo so se zavzeli za obrambo slov-
neta v Beogradu. Minister financ —
njegov zastopnik dr. Krizman — je
obljubil, da bo storil, kolikor more, v
omiljenje teh določb. Za drugi dan, ta-
ko rekel, je sklical posvetovanje svo-
ih uradnikov, katerim so se pridruži-
li samo ojni poslanci.

Govorjajo samostojni poslanci niso do-
segli ničesar. Finančno ministrstvo je
vztrajalo pri vseh določbah minis-
trske naredbe. Ko sta naslednji dan po-
slanca dr. Hohnjec in Sušnik prišla
k dotičnemu načelniku v ministrstvu,
jima je odgovoril, da se je včeraj po-
svetoval s samostojnimi, da pa ne mo-
re odstopiti od naredbe, marveč se ta
naredba (napoved vinskega pridelka,
pregledovanje kleti po finančnih orga-
nih) mora izvršiti v vseh točkah. Po-
slanca dr. Hohnjec in Sušnik sta mu
na to v dolgem razgovoru navedla vse
stvarne razloge zoper to naredbo in z
odločnostjo zahtevala, da se ista ne
sme izvrševati, marveč se mora po-
stopati, kakor pred letom in dvema le-
toma. Razlogom in zahtevam naših
poslancev se je gospod načelnik konč-
no udal. In ta uspeh si sedaj lastijo
samostojneži. Pa zama! Samostojni
so našemu ljudstvu naložili bremena,
neprijetnosti in razburjenja. To zna-
či! Pomagati našim ljudem in jih re-
šiti izkoriščenja, neprijetnosti in nad-
legovanja, tega ne znajo. To morajo
storiti poslanci Kmetijske zveze in Ljud-
ske stranke. Potem pa pridejo samo-
stojni in bi radi uropali te naše za-
sloge. Pa jim ne pomagajmo.

Če sraka kaj ukrade, je to ukra-
deno, pa ne njeno. Isto velja o samo-
stojnih, ki bi radi krašli zasluge dru-
gih. Svojega namena pa ne morejo do-
seči, ker naš narod dobro pozna sa-
mostojne srake.

Ženska volilna pravica v zakonodavnem odboru.

V petek, 9. decembra, je bila v
zakonodavnem odboru v Beogradu zo-
pet razprava o ženski volilni pravici
za občine v Sloveniji. Pri tej priliki
so naši liberalci v gospodskih in kmet-
skih blačah zopet pokazali, kako za-
ničujejo in črtajo naše krščansko slo-
vensko ženstvo. Zerjav in Kukovec,
ki sta že podeljeno volilno pravico za
občinske volitve slovenskemu ženstvu
ugrabila, sta seveda odločno nasproto-
vala tej pravici, katero so mu svojčas
podelili celo srbski radikali. Za Zer-
javom je skovikal samostojni Drofenik
in ročnel zoper slovensko ženstvo.
Ako dobijo slovenske žene volilno pra-
vico, potem bodo, kakor je kričal pe-
neči se Drofenik, klerikaleci slovenske
žene v procesijah peljali na volišče.
Samostojni junak Drofenik se tako bo-
ji slovenskih žen, da jih v duhu gle-
da, kako gredo v procesijah na vo-
lišče ter glasujejo zoper samostojneže.
Samostojni glavač se naj nikar ne
vara! Ako ne bodo žene nastopile v
procesijah, ker to prepoveduje liberal-
no-samostojna gospoda, pa bodo pri
prihodnjih volitvah to storili možje.
In pred to procesijo bo bežal mali
Drofenik, da se bo veter lovil v nje-
govi obleki. Pri razpravi o ženski vo-
lilni pravici se je odločno zavzel za
slovensko ženstvo in njegove pravice
poslanec dr. Hohnjec, ki je izjavil, da
je ženska volilna pravica bistvena toč-
ka programa naše stranke, od katere-
ga stranka ne bo odstopila. Sedaj so
demokratski in samostojni nazadnjaki
v zvezi s svojimi srbskimi in turški-
mi prijatelji še prepredili uresničenje
zahtev našega ženstva. Pa bo prišel
čas, ko bodo ti nazadnjaki potisnjeni
ob stran in takrat bo tudi slovenska
žena prišla do svojih političnih pra-
vic.

Komu se godi pri nas najbolje?

Naš ubogi kmet toži čez nezrno-
davke, slabo letino in nedoplačljivo
draginjo manufakturnega blaga. De-
lavstvo ima v primeri z vedno naraš-
čajočo draginjo prehrane, obleke in
obutve veliko prenek plače in je po-
sebe v letošnji ostri zimi do skrajno-
sti nezadovoljno. Uradnikom sicer ve-
dno zvišujejo vsaj na papirju pri be-
ografski ministrski mizi mesečne pla-
če, a v resnici pa se naše uradništvo
komaj za silo preživlja in oblači. Ker
so torej skoro vsi stanovi naše kralje-
vine od delavca do kmeta in uradnika
skrajno nezadovoljni radi visokih dav-
kov, vsestranske draginje in pomanj-
kanja najpotrebnejšega, se nam vsil-
juje vprašanje: Kdo pa je vendar v
naši Jugoslaviji za malenkostno delo
najboljše plačan in se mu tudi naj-
boljše godi?

V zadnjem „Gospodarju“ smo ob-
javili, da so se rešili naši ministri vpra-
šanje draginje samo zase s tem, da
so si dvignili mesečne plače na tisoče

in tisoče dinarjev. Torej naši „modri“
ministri ne čutijo ne teže davkov, ne
draginje in so menda glede telesnih
potreb gotovo zadovoljni.

Za našimi ministri in diplomati pa
pridejo takoj naši poslanci, ki, dasi
na vednih počitnicah in oddihih, ni-
kakor ne pozabijo pri rastoči draginji
na povišanje svojih dnevnic. Se pred
nedavnim časom so si zvišali poslanci
dnevnic od 100 dinarjev (400 K) na
dnevno 120 dinarjev (480 K). Zopet pa
že javljajo iz Beograda, da pride pred
parlament predlog, da se povišajo po-
slanske dnevnic od 120 dinarjev na
200 dinarjev (800 K) dnevno. Da bo
to predlagano povišanje dnevnic po-
slancev sprejeto od skupščine, je go-
tova stvar, ker se tudi poslanci zave-
dajo resnice reka: Bog je sam sebi
najprej ustvaril brado.

Mi bi nikakor ne bili poslancem
nevoščljivi ministrskih plač, ako bi res
kaj delali in dosegli na polju znižan-
ja davkov, draginje in skrbeli za
zmanjšanje občne nezadovoljnosti. Ker
je pa nasprotno resnica, se ne strin-
jamo s povišanjem dnevnic poslancev.
Iz Beograda vedno izdajajo oklice, naj
narod štedi in štedi, a ti oklici velja-
jo samo za revnejše sloje, ker minist-
rom in poslancem, ki si vedno sami
zvišujejo mesečne plače, ni treba šte-
diti.

Slavna ministrska in poslanska
gospoda je pač pri nas mnjenja: Kdo
za narod misli in dela (vsaj v domiš-
ljiji), pa naj tudi uživa mesto naroda
narod hoče vse plačati . . . ?

Iz poglavja o nepotreb- nih davkih.

„Slov. Gospodar“ je že prinesel
izvleček iz državnega proračuna, v
katerem so zabeleženi ogromni izdat-
ki za vzdrževanje vojaštva, oficirjev
in žandarjev.

Danes pa se hočemo dotakniti le
enega izdatka na račun davkoplače-
valcev, ki je tako nepotreben kot peto
kolo pri vozu.

Ljubljanski „Novi čas“ poroča, da
izdaja vojno ministrstvo za vse naše
oficirje in vojaške uradnike brezplačno
list „Ratnik“, ki izhaja vsak me-
sec v Beogradu na 180—200 straneh.
„Novi čas“ je okroglo preračunal, da
stane vsaka izdaja tega lista 301.500
kron, kar znese na leto 3.618.000 K!
V ravnokar omenjeno milijonsko svo-
to pa niso vštete plače za urednike te-
ga lista, upravnike in dopisnike, ki
se raztezajo gotovo tudi v milione. —
Vsi stroški za izdajo „Ratnika“, ako
jih nizko in okroglo računamo, bi go-
tovo znašali letnih 4 in ½ milijona K.

Lansko leto je seve vojno minist-
stvo določilo naročnino tega lista na
letnih 32 K, kar bi pa bila premalo
vrgla naročnina, to bi bila krila drž.
blagajna. A niti te naročnine niso ho-
teli plačevati za list več kot zelo do-
bro plačani oficirji, vsled česar je u-
kinilo vojno ministrstvo naročnino z
naredbo, da dobivajo mesečnik „Rat-
nik“ vsi naši oficirji brezplačno. Z
drugimi besedami povedano: Oficir-

jem plačujejo mesečno glasilo vsi dav-
koplačevalci naše kraljevine.

Izkoriščevanje in golju- fija.

V prvi polovici l. 1920 je minist-
ski sve odredil, da se naj potem jav-
ne licitacije proda v Mostarju 35 va-
gonov graha po 8 K za kg. Ker se je
v tistem času plačevalo na tržiščih za
grah komaj K 6.50, je omenjena za-
loga graha ostala neprodana. V sep-
tembru istega leta pa je ministrstvo
prodalo — seveda ne potem licitacije
— mostarski grah trgovcem Ružiču
in Marijanoviču, prvemu iz Sarajeva,
drugemu iz Zemuna, — za tri krome.
Trgovca sta z grahom spekulirala in
za to ga nista, pravočasno dvignila.
Pogodba je potemtakem zgubila pravo-
no veljavnost. Ministrstvo je na to
znižalo ceno grahu na K 2.20, čeprav
so ga plačevali na trgu po K 12.50,
in sarajevsko poverjenstvo za soci-
jalno skrbstvo je odposlalo posebnega
delegata, ki naj bi pospešil predačo
graha obema trgovcem. Okružni na-
čelnik Vulović se je odločno upri tako
nezaslišanemu in javnemu „pljačkan-
ju“ (ropanju) države, toda zastoj. U-
plav tajnih sil v Beogradu je močnej-
ši nego državna korist. Na ta način
bosta Ružič in Marijanovič z mostar-
skim grahom oškodovala državo za
nič manj nego 1.700.000 K. Govori
se, da bosta „zaradila“ nadaljnjih 20
do 30 milijonov v kupcijah z grahom
še v Sarajevu, Brodu, Zemunu in Be-
ogradu, kjer sta se ga istolako poja-
stila kakor v Mostaru. Proti temu
sramotnemu „pljačkanju“ države je
narodni poslanec fra. Đurak Buntić,
(Hrv. Zajednica) vložil oster brzojav-
ni protest. V času, ko umira herojski
narod vsled pomanjkanja živih, se
bogatijo porodičarske pijavke z ok-
ravljenimi milijoni. Zalostno, a res-
nično . . .

Naši pojmi o draginji in novi davki.

V gostilni, doma, pri obedu, na
sestankih, v železniškem vlaku — z
eno besedo: povsod in ob vsaki prili-
ki govorijo ljudje o draginji. Čez dra-
ginjo se pritožuje kmet, delavec, to-
govec, uradnik in obrtnik. Pa še iz-
pregovorimo mi nekaj besed o nadle-
žni draginji.

V razprave o denarju kot plačil-
nemu sredstvu se ne bomo spuščali.
S tem se bavijo dandanes le najbolj-
ši svetovni strokovnjaki in le oni se
lahko zedinijo v takih vprašanjih. U-
gotoviti pa moramo, da kljub vsem ta-
kim razpravam in pobijanju draginje
velja samo zlato kot denar in da se
vse vrednosti denarja preračunavajo
na zlato. Čeprav se z navedenim tol-
mačenjem ne strinjamo, hočemo v na-
daljnjem razmotrivanju ostati pri gon-
njem dejstvu. Dandanes primerjajo
ljudje današnje cene s predvojnimi ce-
nam. Iz razlik, ki pri tem nastanejo,
si ustvarjajo svoje zaključke. Potem-

„In kaj hočeta z vajino belo za-
stavo?“ je zavpil.

Silverjev spremljevalec se je ogle-
dal:

„Kapitan Silver, gospod, prihaja,
in hoče z vami govoriti o premirju.“

„Kapitan Silver —? Ga ne poz-
nam. Kdo je ta človek?“ je odgovoril
kapitan Smollett. — In čuli smo, ka-
ko je pravil sam pri sebi: „Kapitan
je že torej —? Glej, kako naglo je na-
predoval!“

Sedaj je odgovoril Dolgi John:

„To sem jaz, gospod! — Tili siro-
maki so me izbrali za kapitana po va-
šem pobegu, gospod!“ — S povdarkom
je izrekel besedo „pobeg.“ — „Poda-
mo se, ako ste dostopni poštenim po-
gojem. Edino, kar zahtevam, kapitan
Smollett, je vaša beseda, da me žive-
ga in zdravega pustite preko plota na-
zaj in da počakate eno minuto, preden
strelate!“

„Poslušajte me!“ je odgovoril ka-
pitan Smollett. „Jaz in moji tovariši
mi nimamo niti najmanjše želje, da bi
z vami govorili. Ako vi želite kaj po-
vedati, govorite! To je, kar vam imam
reči. Če se pripeti izdajstvo, ga bodo
kriva vaša stranka — in Bog vam po-
magaj!“

„To mi zadostuje!“ je vpil Dolgi
John veselo. „Vaša beseda mi je po-
polnoma dovolj! Jaz vem, kdo je po-
štenjak, bodite prepričani, da vem!“

Videli smo, kako je mož z belo za-
stavo skušal zadrževati Silverja. Pa
ta se mu je glasno nasmejal in ga u-
daril po ramenu, češ, vsaka misel na
izdajstvo od strani tehle poštenjakov
je nespretna.

Sopil je k plotu, vrget čez svo-
jo leglo, se prijel za kole, dvignil
svojo eno nogo in z veliko močjo in
srečnostjo preplezal plot in skočil na
dvoršče.

Tako sem bil, to moram povedati,
zaveroval v poslušanje in gledanje,
da sem čisto pozabil na svojo stražno
dolžnost. Zapustil sem svoje strelne
luknje in zlezal kapitanu za hrbet.

Sedel je na pragu, z lakti na ko-
lenih, z rokami si je podpiral glavo,
nalatno je žvižgal in zrl v studelec,
ki je vrel iz svojega železnega kotla
v pesek.

Silver se je bridko mučil po gri-
ču navzgor h koči. Strmina je bila
precejšnja in med debelimi stori in v
menkem pesku sta mu njegova bergla
in njegova ena noga prav malo kori-
stili. Pa molče in močato se je trudil

zvišku in končno prilezel pred kap-
tana.

Jedrnato ga je pozdravil. V svojo
najboljšo obleko se je vtiaknil in ta ob-
isk Velikanska, sinjemodra sukna, z
ogromnimi kovinsimi gumbi okraše-
na, mu je segala prav doli do kolena
in leza nova mornarska čepica z dol-
gimi trakovi mu je visela v zatilnik.

„Tu ste torej, moj mož!“ mu je re-
kel kapitan in dvignil glavo. „Le sa-
dite!“

„Ali mi ne bodete dovolili, da —
vstopim, kapitan?“ se je pričezval
Dolgi John. „Mrzlo jutro je in hujo-
je, sedeti v mrazu tule zunaj na qus-
ku!“

„Glejte, Silver“, mu je dejal ka-
pitan, „če bi bili ostali pošten človek, bi
še danes lahko sedeli v „Hispanioli.“
— Sami ste si krivi! — Ali ste moj
križar — in v tem slučaju se to lepo
ravnavo z vami — ali pa ste kapitan
Smollett, upornik in morski ropar, —
in višče vaš čakajo!“

„Dobro, dobro, gospod kapitan!“
je odgovarjal Silver in sedel v pesek,
kakor mu je bilo zapovedano. „Poma-
gati mi morate in mi podati roko, da
se izvlečem iz blata, v katerega sem
zašel. — Ampak prijeten, udoben pro-

storček je tole —! Ah, tamle je Jim!
Dobro jutro, Jim! — Gospod graščak,
vaš sluga sem! — Zares, vi ste sku-
paj, kakor srečna in zadovoljna dru-
žina, da tako rečem!“

„Ako imate kaj povedati, moj mož,
bi bilo bolje, da koj začnete!“

„Prav govorite, gos, od kapitana!“
je odgovoril Silver. Dolžnost je dol-
žnost, seveda! — Dobro, povem vam,
to je bil mojsterski izpad, ki ste ga
naredili pretečeno noč! Nekdo izmed
vas zna prav izvrstno sukati sekire!
In ne bom vam prikrival, da so se ne-
kateri moji ljudje prestrašili, — mo-
rebit so se prestrašili vsi, morebiti
sem se prestrašil tudi jaz in sem za-
ravitega danes tukaj in prosim za pre-
mirje. — Toda povem vam, v drugo
se vam ne bo posrečilo! Stražili bo-
mo in ruma se bomo izogibali prav
skrbno! — Morebiti mislite, da sme-
bili vsi pijani?“

(Dalje prihodnjik.)

Širite katoliške liste!